

Голові разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.056.024
Київського національного університету
будівництва і архітектури,
доктору технічних наук, професору
БУШУЄВУ С.Д.

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**доктора технічних наук, професора,
Заслуженого діяча науки і техніки України**

**ЗАЧКА Олега Богдановича на
дисертаційну роботу ГРЕЧАНА Павла Юрійовича на тему
«Управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств
для забезпечення їх економічного розвитку», представлену на здобуття
наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та
адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Ступінь актуальності обраної теми

Транспорт належить до особливих сфер діяльності, оскільки виконує надзвичайно важливі завдання економічного, соціального, міжнародного, політичного спрямування. Динамічний розвиток автотранспортного комплексу, обумовлений процесами глобалізації, розвитком міжнародної торгівлі та інтенсивним зростанням обміну товарами, призвели до значного розвитку транспортних послуг, що ставить перед підприємствами галузі все більше завдань, пов'язаних зі збільшенням обсягів перевезень, поліпшенням рівня обслуговування клієнтів, підвищенням безпеки перевезень, зниженням вартості, підвищенням гнучкості та ефективності діяльності. Визначальне місце у вирішенні зазначених завдань належить активному впровадженню інновацій, оскільки тільки ефективне управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств дозволить задовольнити вимоги споживачів у якісних послугах транспортування, сприятиме конкурентоспроможності підприємств, забезпечить їх інноваційний розвиток.

Діючий на сьогодні механізм управління інноваційною активністю на підприємствах автомобільного транспорту має низку проблем, пов'язаних із специфікою підприємств галузі, особливостями тенденцій їх інноваційної діяльності, недостатньою дієвістю застосовуваних моделей, методів та інструментів управління, спрямованих на подальший розвиток.

Наявність зазначених проблем спонукала дисертанта до розв'язання конкретної науково-прикладної проблеми, а саме – до розвитку концептуальних положень, розробці науково обґрунтованих моделей і методів управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств для ефективної реалізації стратегічних напрямів їх економічного розвитку.

Таким чином, дослідження, які проводяться у дисертаційній роботі Гречана П.Ю., являють собою актуальну науково-прикладну задачу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Роботу виконано на кафедрі «Менеджмент» Національного транспортного університету (м.Київ). Наведені у дисертації матеріали узагальнюють результати досліджень, виконаних автором у відповідності до державних програм та напрямків розвитку науки і техніки, за темами: «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0117U000126) – автором досліджено конкурентні переваги автотранспортних підприємств на ринку транспортних послуг, особливості оцінки інноваційної активності підприємств, «Дослідження міжнародного досвіду управління транспортним комплексом» (номер державної реєстрації 0120U100199) - автором узагальнено теоретичний концепт інноваційної активності підприємств.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Використанням відомих теоретичних положень, логічним представленням та доказовістю матеріалів роботи підтверджується обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі.

Після проведення аналізу моделей, методів та інструментів, які використовуються автором для вирішення поставленого завдання, можна зробити висновок, що одержані і представлені в дисертації результати є в достатній мірі обґрунтованими і достовірними.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

вперше:

- розроблено модель оцінки рівня управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств на основі трьох інтегральних індикаторів ефективності (інноваційної діяльності, інноваційного потенціалу та фінансового забезпечення інноваційних процесів компанії), що надає можливість ідентифікувати рівень управління інноваційною активністю, порівняти його ефективність з різними автотранспортними підприємствами, їх групами, а також визначити напрями подальшого розвитку;

- сформовано покрокову модель оцінки впливу управління інноваційною активністю на розвиток автотранспортних підприємств на основі визначення показника ефективності управління їх інноваційною активністю;

удосконалено:

- метод вибору напрямів розвитку автотранспортних підприємств з використанням розробленого навігатора гармонізації управління інноваційною активністю підприємства, який, на відміну від існуючих, узгоджує досягнутий рівень розвитку та найкраще спрямування управління інноваційною активністю;

- інструментарій прогнозування рівня ефективності управління інноваційною активністю, який, на відміну від існуючих, імплементує кластерний і кореляційно-регресійний аналіз, передбачає можливість зміни окремих ключових індикаторів ефективності або їх сукупності та забезпечує цілеспрямований економічний розвиток автотранспортних підприємств;

набуло подальшого розвитку:

- визначення сутності механізму управління інноваційною активністю автотранспортного підприємства, яку охарактеризовано як сукупність методів,

засобів та інструментів, за допомогою яких здійснюється вплив на інноваційні компетенції, процеси, а також керовані параметри зовнішнього середовища. При цьому обов'язковим є урахуванням сформованої ринкової ситуації для найкращого використання обмежених ресурсів і їх інтегрування в згенеровані технологічні потоки. Метою функціонування механізму є досягнення максимальної результативності від інноваційної діяльності, інноваційного потенціалу та інноваційних процесів у контексті забезпечення розвитку бізнесу;

- методи діагностування рівня інноваційної активності автотранспортних підприємств в контексті їх розвитку шляхом кластеризації на основі інтегрального оцінювання, що надає можливість визначати переваги і слабкі місця з метою обґрунтування ефективних управлінських рішень стосовно напряму посилення інноваційної активності.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в наукових публікаціях, захищених за темою дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, викладено у 15 наукових працях, з яких 2 розділи у колективних монографіях, 1 стаття у періодичному науковому виданні, яке проіндексовано в міжнародних наукометричних базах, 5 статей у фахових виданнях, що входять до переліку, затвердженого Департаментом атестації кадрів МОН України, 7 публікацій апробаційного характеру у збірниках матеріалів наукових конференцій.

Для всіх публікацій, які написано у співавторстві, наведено особистий внесок автора дисертаційної роботи.

Відсутність порушення академічної доброчесності

Результати перевірки роботи сервісами Unicheck, аналізу публікацій здобувача, тексту дисертаційного дослідження та використаних джерел, свідчать про відсутність порушення автором академічної доброчесності.

Структура та зміст дисертаційного дослідження

Дисертаційна робота складається із анотації, вступу, 3 розділів, висновків, переліку джерел посилання. Повний обсяг дисертації становить 270 сторінок, з них 198 сторінок основного тексту, який містить 44 рисунки та 43 таблиці.

Зміст анотації є узагальненням коротким викладенням основного змісту дисертації та висвітлює її основні наукові положення, висновки і рекомендації. Анотацію подано державною та англійською мовами. В анотації стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

У вступі наведено обґрунтування актуальності дисертаційної роботи, описано зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначено мету і завдання наукового дослідження, наукову новизну і практичне значення результатів роботи, особистий внесок здобувача, інформацію щодо апробації результатів дослідження.

У першому розділі представлено теоретичні основи інноваційної активності та визначено її вплив на розвиток підприємства. Здобувач узагальнив сутнісну характеристику та таксономію інноваційної активності підприємств, проаналізував концептуальні засади їх інноваційного розвитку, дослідив значення інноваційної активності як рушійної сили розвитку підприємства.

У другому розділі проведена діагностика ефективності управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств. Автором виділено особливості та ключові тренди функціонування і розвитку автотранспортних підприємств України, досліджено тенденції їх інноваційної активності, проведено аналітичне оцінювання впливу інноваційної активності на розвиток підприємств автотранспортного комплексу.

У третьому розділі запропоновано методи та моделі управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств в контексті забезпечення їх економічного розвитку. Здобувачем обґрунтовано механізм управління інноваційною активністю, запропоновано векторну модель оцінки результативності управління інноваційною активністю автотранспортних

підприємств з виокремленням трьох інтегральних індикаторів (інноваційної діяльності, інноваційного потенціалу та фінансового забезпечення інноваційних процесів), розроблено модель посилення впливу управління інноваційною активністю на економічний розвиток автотранспортних підприємств.

Загальні висновки за результатами дослідження висвітлюють його основні наукові положення, висновки і рекомендації та відповідають сформульованій науково-прикладній задачі та поставленим завданням дослідження.

Практична цінність результатів полягає в тому, що отримані наукові результати дозволили розробити:

- механізм управління інноваційною активністю автотранспортних, спрямований на їх розвиток;
- модель оцінки рівня управління інноваційною активністю підприємств автомобільного транспорту;
- покрокову модель оцінки впливу управління інноваційною активністю на розвиток автотранспортних підприємств на основі визначення показника ефективності управління їх інноваційною активністю;
- інструментарій прогнозування рівня ефективності управління інноваційною активністю.

Практичне значення результатів роботи підтверджується впровадженням їх в управління ПАТ «Київська виробнича компанія «РАПІД», ПрАТ «Обухівське АТП 13238», ТОВ «Транспортна компанія «Гермес», використанням у наукових розробках Державним дорожнім науково-дослідним інститут ім. М.П. Шульгіна ДП «Держдор НДІ» та в навчальному процесі Національного транспортного університету.

Зауваження по дисертаційній роботі

Відзначаючи належний рівень обґрунтування і достатню переконливість теоретичних і практичних положень дисертації Гречана П.Ю., її цілісність та завершеність, необхідно звернути увагу на окремі недоліки при розкритті питань та дискусійні положення, наявні в роботі:

1. На *рис. 1.8, с. 72* дисертації автором узагальнено вплив інноваційної активності на розвиток підприємства. Вважаю, що крім економічних інтересів доцільно було б зазначити інші вхідні потоки, які обумовлюють вплив на інноваційну активність підприємства та забезпечують його розвиток і врахування яких є необхідним при формуванні дієвих моделей управління.

2. У *пункті 1.2* здобувачем узагальнюються теорії управління інноваційним розвитком, але не зазначено якої теорії притримується автор у своєму дослідженні і які її особливості покладено в основу розробки запропонованого механізму.

3. Частина аналітичного матеріалу третього розділу, що стосується узагальненню підходів науковців до структури механізму, доцільно було б перенести у перший розділ.

4. В роботі доцільно було б більше уваги приділити особливостям існуючих моделей управління інноваційною активністю з урахуванням специфіки діяльності підприємств автомобільного транспорту.

5. На *с. 206-209* дисертації автор наводить результати п'ятого етапу моделювання, який передбачає проведення кореляційного аналізу. Проте автор не обґрунтував вибір саме моделей множинної регресії, оскільки на мою думку більшість процесів, які моделюються, мають не лінійний розвиток.

6. Окремі положення дисертації насичені описовістю і позбавлені проблемно-дискусійного характеру, що обтяжує текст дисертаційної роботи і впливає на її обсяг.

7. По тексту дисертації зустрічаються стилістичні помилки, є деякі порушення бібліографічного опису джерел літератури.

Але наведені зауваження не знижують наукової та практичної цінності роботи. Вказані дискусійні положення та побажання відображають власну наукову позицію опонента і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Загальні висновки за дисертаційним дослідженням

Дисертація є завершеною науково-дослідницькою роботою, в якій наведено нові наукові результати щодо розвитку концептуальних положень, розробка моделей і методів управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств для ефективної реалізації стратегічних напрямів їх економічного розвитку. Висновки за дисертацією в повній мірі охоплюють результати дослідження і є коректними. Результати проведених здобувачем досліджень мають істотне значення для галузі знань 07 «Управління та адміністрування», зокрема для розвитку методології управління підприємствами та впроваджені у практичну діяльність підприємств, наукових установ та закладів вищої освіти.

Анотація дисертації є узагальненим коротким викладом основного змісту роботи та висвітлює її основні наукові положення, висновки та рекомендації. Анотацію дослідження розміщено на офіційному сайті Київського національного університету будівництва та архітектури у терміні, передбачені Постановою Кабінету Міністрів України № 608 від 09.06.2021р. «Тимчасовий порядок присудження ступеня доктора філософії».

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у роботі, достатньо повно викладено у наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Дисертаційна робота відповідає вимогам Наказу МОН України від 12.01.2017р. №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Її зміст відповідає темі дослідження та у достатньому обсязі розкриває сутність вирішення поставлених завдань.

Вважаю, що дисертаційне дослідження на тему «Управління інноваційною активністю автотранспортних підприємств для забезпечення їх економічного розвитку» відповідає вимогам пунктів 9-12 Постанови Кабінету Міністрів України № 608 від 09.06.2021р. «Тимчасовий порядок присудження ступеня

доктора філософії», а її автор – ГРЕЧАН Павло Юрійович заслуговує
присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління
та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент

Професор кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту

Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України

Олег ЗАЧКО

Підпис д.т.н., проф. Олега ЗАЧКА засвідчую

Учений секретар Університету
к.і.н., доц.

Роман ЛАВРЕЦЬКИЙ